חויא דרבנן טרקיה דלית ליה אסותא · אע"ג דגבי בן דמת בן אסותו של ר' ישמעאל בפרק ב' דמס' ע"ז (דף כז:) קאמר שלא עבר על דברי חכמים שנאמר ופורץ גדר ישכנו נחש שהרי מת התם לא היה לו רפואה מזומנת אבל הכא שהרפואה היתה מצומצת ונאבדה ממנו במזל רע קאמר דלית ליה אסותא: **וליתי** אגנא דתמלי. משמע הכא דהגחש אוהב שחליים וכן בשלהי דנדרים (דף נא:) דקאמר ליה נוחף לבעל לא תיכול מהני תחלי דטעמינהו חויא וא"כ יש בהן משום גילוי (ג) וכפרק ב' דמס' ע"ז (ג: ומס) אמר דשחליים אין בהם משום גילוי וי"ל דהתם לא ממש שחליים קאמר אלא בהאך דאמר התם (מס' ע"ז דף סז:) וכן היו עושין בערבי שבתות בצפורי [נותנין חומץ לתוך גרסין] והיו קורין אותו שחליים לי נמי בשילהי נדרים (דף נא:) מיירי דהוה ביה חלא כדמסקינן התם במס' ע"ז (דף ל:) חכל לית בהו חלא מיגרי בהו והכא נמי חמרא מיגרי בהו: **רב** יוסף אמר זיתום המלרי · ר"ת כל הך מילתא מחק מספרו ואומר דל"ג (ג) אלא ברים אלו עובדין (פסחים מב:) וגרסה לר"י שמחקה משום דזיתום המלרי מותר לשתות כדתניא בפרק בתרא (דף קו:) ושוין שבותאין לא השתית ושותין זיתום המלרי ואומר ריב"ת דאין צריך למחוק דרב יוסף לא קאי לפרש מי דקרים דתמני' אלא אמילתיה דטולא קאי דאמר שיכרא בבלאי מעלי מיגייהו ואומר רב יוסף דזיתום המלרי מעלי מיגייהו מיהו משמע כפירוש הקונטר' דתמני' קאי מדלא קאמר בהדיא זיתום המלרי מעלי מיגייהו: **סיסאני**. ולא קאמר וסימניך סמך סמך כדאמר בשילהי במה אשה (לעיל סו·) משום דשערי לא כתיב בסמך: והתניא

חויא דרבנן טרקיה דלית ליה אסותא · אע"ג דגבי בן דמת בן אסותו של ר' ישמעאל בפרק ב' דמס' ע"ז (דף כז:) קאמר שלא עבר על דברי חכמים שנאמר ופורץ גדר ישכנו נחש שהרי מת התם לא היה לו רפואה מזומנת אבל הכא שהרפואה היתה מצומצת ונאבדה ממנו במזל רע קאמר דלית ליה אסותא: **וליתי** אגנא דתמלי. משמע הכא דהגחש אוהב שחליים וכן בשלהי נדרים (דף נא:) דקאמר ליה נוחף לבעל לא תיכול מהני תחלי דטעמינהו חויא וא"כ יש בהן משום גילוי (ג) וכפרק ב' דמס' ע"ז (ג: ומס) אמר דשחליים אין בהם משום גילוי וי"ל דהתם לא ממש שחליים קאמר אלא בהאך דאמר התם (מס' ע"ז דף סז:) וכן היו עושין בערבי שבתות בצפורי [נותנין חומץ לתוך גרסין] והיו קורין אותו שחליים לי נמי בשילהי נדרים (דף נא:) מיירי דהוה ביה חלא כדמסקינן התם במס' ע"ז (דף ל:) חכל לית בהו חלא מיגרי בהו והכא נמי חמרא מיגרי בהו: **רב** יוסף אמר זיתום המלרי · ר"ת כל הך מילתא מחק מספרו ואומר דל"ג (ג) אלא ברים אלו עובדין (פסחים מב:) וגרסה לר"י שמחקה משום דזיתום המלרי מותר לשתות כדתניא בפרק בתרא (דף קו:) ושוין שבותאין לא השתית ושותין זיתום המלרי ואומר ריב"ת דאין צריך למחוק דרב יוסף לא קאי לפרש מי דקרים דתמני' אלא אמילתיה דטולא קאי דאמר שיכרא בבלאי מעלי מיגייהו ואומר רב יוסף דזיתום המלרי מעלי מיגייהו מיהו משמע כפירוש הקונטר' דתמני' קאי מדלא קאמר בהדיא זיתום המלרי מעלי מיגייהו: **סיסאני**. ולא קאמר וסימניך סמך סמך כדאמר בשילהי במה אשה (לעיל סו·) משום דשערי לא כתיב בסמך: והתניא

בר קשא דפומבדיתא דטרקיה חויא, הוה *תליסר חמרי חיורתא בפומבדיתא, קרעינהו לכולהו ואישתכחו טריפה, הואי חדא בההוא גיסא דפומבדיתא, עד דאזלי מייתי לה אכלה אריה, אמר להו אביי דילמא *חויא דרבנן טרקיה דלית ליה אסותא דכתיב יפורץ גדר ישכנו נחש? אמרו ליה אין רבי, דכי נח נפשיה דרב, גזר רב יצחק בר ביסנא דליכא דלימטייה אסא וגידמי לבי הילולא [בטבלא] ואזל איהו אמטי אסא וגידמי לבי הילולא בטבלא, טרקיה חויא ומית. הואי מאן דכרכיה חויא לינחות למיא וליסחוף דיהולא ארישא ולהדקיה מניה וכי סליק עילויה לישדיה למיא וליסלוק וליתי הואי מאן דמיקני ביה חויא אי איכא חבריה בהדיה ליכביה ארבע גרמידי, ואי לא *לישואר נגרא, ואי לא, ליעבר נהרא ובליליא לותביה לפוריא אארבעה חביתא ונינגי בי כוכבי ולייתי ד' שונרי וליסרינהו בארבעה כרעי דפורייה וליתי *שרפי ולישדי התם דכי שמע קלי, אבלי ליה הואי מאן דרהיט אבתריה לירהיט בי חלתא הואי איתתא דחויא חויא ולא ידעה אי יהיב דעתיה עילוה אי לא יהיב דעתיה עילוה תשלח מאנה ונשדיה קמיה: אי מכרך בהו, דעתיה עילוה, ואי לא, לא יהיב דעתיה עילוה, מאי תקנתה? תשמש קמיה איכא דאמרי כ"ש דתקיף ליה יצריה אלא תשקול ממזיה ומטופרה ותשדי ביה ותימא *דישתנא אנא הואי איתתא דעייל בה חויא ליפסעה ולתבוה אתרתי חביתא, ולייתי בישרא שמנה ולישדי אגומרי, ולייתי אגנא דתחלי וחמרא ריחתנא ולותבו התם ולימרוקינהו בהדי הדדי ולינקוט צבתא בידה דכי מירח ריחא נפיק ואתי ולישקיה וליקלייה בנורא דאי לא, הדר עילוה: כל האוכלין כו': "כל האוכלין" לאיתויי מאי? *לאיתויי מלח לשינים וכרשינין לבני מעיים, "כל המשקין" לאיתויי מאי? לאיתויי מי צלפין בחומץ, א"ל רבינא לרבא מהו לשתות מי רגלים בשבת? א"ל תנינא כל המשקין שותה ומי רגלים לא שתו אינשי: חוץ ממי דקלים: תנא חוץ ממי דקרים מאן דתנא מי דקרים שהם דוקרים את המרה ומאן דאמר מי דקלים שיוצאין מן שני דקלים (מאי מי דקלים) אמר רבה בר ברונא תרתי תלאי איכא במערבא ונפקא עינא דמיא מבינייהו כסא קמא מרפי אידך משלשל ואידך כי היכי דעיילי הכי נפקי, אמר עולא לדידי שתי שיכרא דבבלאי ומעלי מיניהו והוא דלא רגיל ביה ארבעין יומין. רב יוסף אמר זיתום *המצרי: תילתא שערי ותילתא קורטמי ותילתא מילתא רב פפא אמר תילתא חיטי ותילתא קורטמי ותילתא מילתא (וכמונא) *וסימניך סיסאני ושתי להו בין דבהא לעצרתא דקמיט מרפי ליה ודרפי קמיט ליה: וכום עקרין: מאי כום עקרין אמר ר' יוחנן לייתי מתקל זוזא-קומא אלכסנדריא ומתקל זוזא-גביא גילא ומתקל זוזא-כורכמא רישקא ולישחקינהו בהדי הדדי-לזבה תלתא בחמרא ולא מיעקרא, לירקונא תרין בשיברא ומיעקר; לזבה-תלתא בחמרא ולא מיעקרא, ואי לא, לייתי תלתא

קפיזז

חויא דרבנן טרקיה דלית ליה אסותא · אע"ג דגבי בן דמת בן אסותו של ר' ישמעאל בפרק ב' דמס' ע"ז (דף כז:) קאמר שלא עבר על דברי חכמים שנאמר ופורץ גדר ישכנו נחש שהרי מת התם לא היה לו רפואה מזומנת אבל הכא שהרפואה היתה מצומצת ונאבדה ממנו במזל רע קאמר דלית ליה אסותא: **וליתי** אגנא דתמלי. משמע הכא דהגחש אוהב שחליים וכן בשלהי נדרים (דף נא:) דקאמר ליה נוחף לבעל לא תיכול מהני תחלי דטעמינהו חויא וא"כ יש בהן משום גילוי (ג) וכפרק ב' דמס' ע"ז (ג: ומס) אמר דשחליים אין בהם משום גילוי וי"ל דהתם לא ממש שחליים קאמר אלא בהאך דאמר התם (מס' ע"ז דף סז:) וכן היו עושין בערבי שבתות בצפורי [נותנין חומץ לתוך גרסין] והיו קורין אותו שחליים לי נמי בשילהי נדרים (דף נא:) מיירי דהוה ביה חלא כדמסקינן התם במס' ע"ז (דף ל:) חכל לית בהו חלא מיגרי בהו והכא נמי חמרא מיגרי בהו: **רב** יוסף אמר זיתום המלרי · ר"ת כל הך מילתא מחק מספרו ואומר דל"ג (ג) אלא ברים אלו עובדין (פסחים מב:) וגרסה לר"י שמחקה משום דזיתום המלרי מותר לשתות כדתניא בפרק בתרא (דף קו:) ושוין שבותאין לא השתית ושותין זיתום המלרי ואומר ריב"ת דאין צריך למחוק דרב יוסף לא קאי לפרש מי דקרים דתמני' אלא אמילתיה דטולא קאי דאמר שיכרא בבלאי מעלי מיגייהו ואומר רב יוסף דזיתום המלרי מעלי מיגייהו מיהו משמע כפירוש הקונטר' דתמני' קאי מדלא קאמר בהדיא זיתום המלרי מעלי מיגייהו: **סיסאני**. ולא קאמר וסימניך סמך סמך כדאמר בשילהי במה אשה (לעיל סו·) משום דשערי לא כתיב בסמך: והתניא

בר קשא דפומבדיתא דטרקיה חויא, הוה *תליסר חמרי חיורתא בפומבדיתא, קרעינהו לכולהו ואישתכחו טריפה, הואי חדא בההוא גיסא דפומבדיתא, עד דאזלי מייתי לה אכלה אריה, אמר להו אביי דילמא *חויא דרבנן טרקיה דלית ליה אסותא דכתיב יפורץ גדר ישכנו נחש? אמרו ליה אין רבי, דכי נח נפשיה דרב, גזר רב יצחק בר ביסנא דליכא דלימטייה אסא וגידמי לבי הילולא [בטבלא] ואזל איהו אמטי אסא וגידמי לבי הילולא בטבלא, טרקיה חויא ומית. הואי מאן דכרכיה חויא לינחות למיא וליסחוף דיהולא ארישא ולהדקיה מניה וכי סליק עילויה לישדיה למיא וליסלוק וליתי הואי מאן דמיקני ביה חויא אי איכא חבריה בהדיה ליכביה ארבע גרמידי, ואי לא *לישואר נגרא, ואי לא, ליעבר נהרא ובליליא לותביה לפוריא אארבעה חביתא ונינגי בי כוכבי ולייתי ד' שונרי וליסרינהו בארבעה כרעי דפורייה וליתי *שרפי ולישדי התם דכי שמע קלי, אבלי ליה הואי מאן דרהיט אבתריה לירהיט בי חלתא הואי איתתא דחויא חויא ולא ידעה אי יהיב דעתיה עילוה אי לא יהיב דעתיה עילוה תשלח מאנה ונשדיה קמיה: אי מכרך בהו, דעתיה עילוה, ואי לא, לא יהיב דעתיה עילוה, מאי תקנתה? תשמש קמיה איכא דאמרי כ"ש דתקיף ליה יצריה אלא תשקול ממזיה ומטופרה ותשדי ביה ותימא *דישתנא אנא הואי איתתא דעייל בה חויא ליפסעה ולתבוה אתרתי חביתא, ולייתי בישרא שמנה ולישדי אגומרי, ולייתי אגנא דתחלי וחמרא ריחתנא ולותבו התם ולימרוקינהו בהדי הדדי ולינקוט צבתא בידה דכי מירח ריחא נפיק ואתי ולישקיה וליקלייה בנורא דאי לא, הדר עילוה: כל האוכלין כו': "כל האוכלין" לאיתויי מאי? *לאיתויי מלח לשינים וכרשינין לבני מעיים, "כל המשקין" לאיתויי מאי? לאיתויי מי צלפין בחומץ, א"ל רבינא לרבא מהו לשתות מי רגלים בשבת? א"ל תנינא כל המשקין שותה ומי רגלים לא שתו אינשי: חוץ ממי דקלים: תנא חוץ ממי דקרים מאן דתנא מי דקרים שהם דוקרים את המרה ומאן דאמר מי דקלים שיוצאין מן שני דקלים (מאי מי דקלים) אמר רבה בר ברונא תרתי תלאי איכא במערבא ונפקא עינא דמיא מבינייהו כסא קמא מרפי אידך משלשל ואידך כי היכי דעיילי הכי נפקי, אמר עולא לדידי שתי שיכרא דבבלאי ומעלי מיניהו והוא דלא רגיל ביה ארבעין יומין. רב יוסף אמר זיתום *המצרי: תילתא שערי ותילתא קורטמי ותילתא מילתא רב פפא אמר תילתא חיטי ותילתא קורטמי ותילתא מילתא (וכמונא) *וסימניך סיסאני ושתי להו בין דבהא לעצרתא דקמיט מרפי ליה ודרפי קמיט ליה: וכום עקרין: מאי כום עקרין אמר ר' יוחנן לייתי מתקל זוזא-קומא אלכסנדריא ומתקל זוזא-גביא גילא ומתקל זוזא-כורכמא רישקא ולישחקינהו בהדי הדדי-לזבה תלתא בחמרא ולא מיעקרא, לירקונא תרין בשיברא ומיעקר; לזבה-תלתא בחמרא ולא מיעקרא, ואי לא, לייתי תלתא

קפיזז

מסורת השס

בר קשא · ממונה למלך ויסרלל היה: **דילמא חויא דרבנן** · שעבר על גזרות חכמים ונחש הנעשה על כך אין לו רפואה לפיכך לא נמצא לו רפואה: **אין רבי** · אין רבינו כך היה: **דכי נח נפשיה דרב גזר רב יצחק** · שיהיו ממעטים משמחה אותה שנה ולא יהא אדם מביא אסא וגידמי להילולא בטבלא שהיו רגילים להביא הדס וענפי דקלים לשמות לפני התחן והכלה וכשמביאים אותן לפניהם מקשקשים לפניהם בשוק בנאים בהופים וזוגין עבלא אשקליט"ל וגזר שלא יקשקשו לפניהם עוד: **דכרכיה**. נכרך סביבותיו: **וליסחוף דיקולא**. סל: **מרישיה**. דחויא למעלה מראשו: **וליסלוק מיניה**. יוריד הסל מעט מעט לגד הנחש ויבדיל בו הנחש מבשרו שיעלה על הסל שאם לאחזו בידו לו מנתקו בחזקה יכאוב ויסכנו: **וכי סליק**. הנחש על הסל ימהר ויסליכנו במים ויברח לו: **דמיקני ביה חויא**. כועס ורודף אחריו **ומריח ריח פעמיו ורודפו**: **לישואר נגרא**. שיפסקו עקבי פעמיו ולא יוכל להריחם: **ליעבר נהרא**. חרין של מים ילדוג: **ארבע חביתא**. שלא יעלה אליו מהר ולא יריח ריחו: **כי כוכבי**. במקום גלוי שלא יעלה דרך הגג ויפיל עצמו עליו: **שרפי**. ענפים וקסמים וכל דבר המקשקש זה בזה ומשמיע קול כשיעבור עליהן ויבריחו התולים ויאכלוהו: **כי מלתא**. בין החולות שאין נחש יכול לרוץ שם ויחזור לאחוריו: **אי יהיב דעתיה עלה**. לתלות השמים: **תשלח מאנה**. תפשוט בגדיה והשליכם לפניה: **מאי תקנתא**. אי יהיב דעתיה עלה: **תשמש קמיה** · עם בעלה ותתגנה בפניו: **ותשדי ביה**. וחזרק ביה: **דשתנא אנא**. דרך נשים לי ולחש בעצמה הוא: **דעייל בה חויא**. כשהוא תאב לה ונכנס כולו באותו מקום: **ליפסעה**. יפסקו את רגליה זה מזה: **אתרתי חביתא**. מקצתה על זו ומקצתה על זו כדי שיפתח רחמה: **ולייתי אגומרי**. כי היכי דיסליק ריחא **אגנא דתחלי**. של מלח שחליים: **ריחתנא**. שים לו ריח טוב: **וליתבו התם**. על גבי קרקע תחת מושבה: **וליטרוקינהו בהדי הדדי**. יין והשחליים כדי שיעלה הריח: **נקטא**. לאיטליי"ש: **דאי לא**. קלי ליה הדר עילוה: **לאיתויי מלוח לשינים**. ואע"פ שקשה לבני מעיים: **כרשינין לבני מעיים**. ואע"פ שקשה לשינים דאמרינן בברכות (דף מד:) **סד"א כיון שקשים לאדם לאו אורחיה למיכליה אי לאו לרפואה שיש בהם** ומוכחת מילתא ויתסר קמ"ל: **גלפים**. פרי של גלף קפריי"ר: **פלפי**. דקלים נטיעות מין תמרים שנקרא בלשון ארמי תאל"ש: **כפא קמא**. דשתו מהנהו מיא: **מרפי**. זבל שבמעים במקלת: **מידך**. כוס שני: **משלשל**. מאד: **היכי דעייל**. גלוגים: **הכי נפקי**. שמנקין המעיים מן הרעי מרתשוגים: **והוא דלא רגיל**. למשתי שיכרא כבר עברו מ' יום: **רב יוסף אמר זיתום המלרי**. הוא מי דקרים ועל שם שדוקרים את החולי: **תלתא קורטמי**. כרכום: **סיסאני**. כלי שעתונין בו תמרים כדאמרינן בעצמה (ב"מ דף סז:) ואי אגבהיהו בסיסאי קנהו וסימניך דלא תחליף שמעתתא שם כלי זה יהא לך סימן שים בו שני סמכין רב יוסף אמר שערי: **כין דבהא לעצרתא**. בין פסח לעצרת: **דקמיט**. עצור: **קומא אלכסנדריא**. ארץ חילוות של אלכסנדריא: **גביא גילא**. אלו"ס בלע"ז: **כורכמא רישקא**. כרכום של גן קרו"ג אורייטל הגדל בגנים: **לזבה**. הגך תלתא מיני לישקייה בחמרא: **ולא מיעקרא**. אינה נעקרת מלידל לפי שהיין מפיג חוזקן של סמנים ומתרפאה מן החולי: **לירקונא פרי**. מיניהו לישתי בשיברא וזהו רפואתו: **ומיעקר**. מלהוליד: **לזבה תלתא בחמרא**. הדר נקט ליה משום הגך רפואות דנקט ואזיל: **ואי לא כו'**. כולהו לא מעלי אלא לזבה:

קפיזז

עין משפט נר מצוה

לו א טוס"ע א"ח סי' שכח סעיף לז:

רב נסים גאון

והלכתא קוקאני אסירי מנמנם כורא ועיילין ליה באוסיא: אגיגרון בפרש בברכות ס"כיצד מברכין על הפירות (דף לה) אמר רבא בר שמואל מיא דסילקי: **ותימא** ליה דיסתנא אנא. בפס' ע"ז בפ' אין מעמידין (ד' כד) אמרו אמר רב אשי כסן קרו פרסאי לנדה דסתנא מהכא כי דרך נשים לי: **כל** האוכלין לאיתויי סחול לשינים וכרישין לבני מעים. בפרק כיצד מברכין על הפירות (דף מד) תנו רבנן סחול יפה לשינים וקשה לבני מעים כרישין יפים לבני מעים וקשים לשינים: חוץ ממי דקלים. בנס'

הגהות הב"ח

(א) נס' שיוצאין משני דקלים (מאי מי דקלים) תא"מ וכ"כ ס"א חוט: (ב) תוס' ד"ה ולייתי וכו' משום גילוי ואע"ג דבפ"ב דע"ז אמר: (ג) ד"ה רב יוסף וכו' ואומר דל"ג לה אלא כרים

נוסח מ"ר מי דקלים שנקוים בת מי דקרים

מגנה ב' דרגות בהכנת ציתות המגני

נוסח מגנה תרופות לנפה וליקונה

סדנה של תרופות חילופיות לנפה